

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRP/568/2013/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

93/2014. (V. 15.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület **panaszos**¹2013. augusztus 1-jén előterjesztett panaszát a 2014. május 15-én megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a K. Rendőrség – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben egyrészt alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, mivel az alapjog korlátozása jogszerűen történt, másrészt alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszos 2013. augusztus 1-jén személyesen adta elő sérelmeit a Testület panaszirodáján. A panaszos lényegében azt kifogásolja, hogy őt diszkriminatív módon folyamatosan igazoltatják a B. városi B. téren. Az intézkedéseket tudomása szerint foganatosító B. városi kerületi rendőrkapitányságon panaszt is tett ezzel kapcsolatban. A Testület munkatársainak kérdésére a panaszírodán a panaszos egyértelműen úgy nyilatkozott, hogy a két panasz eljárás közül a Testületét részesíti előnyben. Egyéb információt a panaszos sérelmeivel kapcsolatban nem közölt, viszont átadott egy kézzel írt beadványt, melyet a Testület a következőkben ismertet.

A panaszos 2013. július 27-én kelt írásában rögzítette, hogy a rendőrök nem köszöntek, és nem közölték saját vezetéknevüket, valamint azonosító számukat az intézkedés kezdetén. A

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

szolgálati igazolvány bemutatását a rendőrök szintén mellőzték. Az intézkedés tényét csak azután közölték a panaszossal, hogy ő arra külön rákérdezett. A rendőrök a panaszt letegezték, és nem tájékoztatták a panasztétel lehetőségéről, valamint a vonatkozó határidőkről sem. A rendőrök nevüket az intézkedés végén sem említették. A panaszos által csatolt dokumentumon szerepel a két rendőr azonosító száma (05238/05490).

Amikor a panaszos megkérdezte, hogy azért igazoltatják-e, mert a bőre színe barnább az átlagnál, a 05490-es azonosító számot viselő rendőr egy gúnyos kacajjal reagált. A panaszos visszakérdezett („Tessék?”), mire annyi indokolást kapott, hogy augusztus 31-éig fokozott ellenőrzés van érvényben.

A panaszos továbbá csatolta a bejelentéséről 2013. július 27-én, a B. városi kerületi rendőrkapitányság Bűnügyi Osztály Készenléti Alosztályán készült jegyzőkönyv másolatát. A jegyzőkönyv szerint a panaszt a jegyzőkönyv keltének napján a 05258, ill. 05490-es azonosító számmal rendelkező rendőrök a B. téren déli 12 óra körüli időben nem a jogszabálynak megfelelően igazoltatták. A panaszos kitért rá, hogy a 05490-es rendőr kérdésére gúnyosan felelt. A bejelentés szerint a panaszt az intézkedés során nem világosították fel jogorvoslati lehetőségeivel illetve azzal kapcsolatban, hogy meddig tud benyújtani panaszt, mi a határidő.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

A) Az ORFK Ellenőrzési Szolgálatának Központi Panaszirodájától 2013. szeptember 11-én az alábbi dokumentumokat tartalmazó iratcsomag érkezett a Testülethez.

1) A K. Rendőrség parancsnoka 2013. szeptember 2-án kelt átiratában a következőkről tájékoztatta az Országos Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: ORFK) Ellenőrzési Szolgálatának vezetőjét.

A levél szerint a rendőri intézkedés idején Magyarország teljes közigazgatási területén fokozott ellenőrzés volt érvényben, melyet az országos rendőrfőkapitány rendelt el, 29000/2384-1/2013. ált. számú átiratával.

A RobotZsarú Neo rendszerben kizárólag egy korábbi jelentés készült olyan intézkedésről, melyet a K. Rendőrség a panaszossal szemben fogantatosított. Ez egy 2012. október 8-ai igazoltatás volt, melyet követően a panaszos szintén sérelmezte a vele szemben fogantatosított intézkedést. A panaszos az intézkedő rendőrök jelvéyszámát is elkérte.

A parancsnok intézkedett annak megállapítására, hogy a K. Rendőrség személyi állományába tartozó rendőrök 2012. szeptembere óta hányszor kérték le a panaszos adatait a nyilvántartási rendszerből, azonban a vizsgált időszak terjedelme miatt a kutatás eredményéről az átirat keltének időpontjában még nem tudott tájékoztatást adni.

A parancsnok szerint nem lehet helytálló a panaszos azon következtetése, hogy őt kifejezetten bűrszínére való tekintettel igazoltatták, mivel a leírt panasz alapján is megállapítható, hogy az

intézkedő rendőrök nem tettek a panaszos borszínére utalásokat, hanem kifejezetten a panaszos tette fel a diszkriminációt sugalmazó kérdést a rendőröknek.

A parancsnok véleménye szerint az intézkedő rendőrök jelentéséből megállapítható, hogy a rendőri intézkedés során a panaszos borszínével kapcsolatban semmilyen kijelentést nem tettek.

2) S. Cs. r. törzsőrmester 2013. augusztus 28-án kelt jelentése szerint 2013. július 27-én 08 óra 00 perctől 14 óra 00 percig posztos járőrszolgálatot látott el a B. városi kerületi rendőrkapitányság illetékességi területén, Hungária 45 hívónévvel, a K. Rendőrség állományából. Szolgálatának teljesítése során a rendszeresített szolgálati egyenruhát hordta és szolgálati jelvényét (05258) is jól látható módon, felsőruházatának bal oldalán, mellkasán viselte.

12 óra 00 perckor igazolásra szólította fel a panaszost, aki közeledtére idegesen kezdett viselkedni. Az intézkedést napszaknak megfelelő köszönéssel, tiszteletadással, nevének, rendfokozatának közlésével kezdte meg, majd jelvéyszámát és szolgálati helyét is közölte, illetve azt is kijelentette, hogy az igazolásra bűnmegelőzési céllal kerül sor, a közrend védelme miatt. Az intézkedésnél jelen volt járőrtársa, B. G. r. őrmester, aki folyamatosan biztosította. A r. törzsőrmester a panaszost kérdésére tájékoztatta, hogy az ország egész területére fokozott ellenőrzés van elrendelve, és az átirat számát is megjelölte.

A panaszos annyit közölt, hogy biztosan azért igazoltatta, mert „barnább a bőre, és cigány”, továbbá sérelmezte azt is, hogy aznap ötödször igazoltatták, mindig más-más rendőrök, utalva rá, hogy ezzel szemben panasszal fog élni. A r. törzsőrmester a panaszos felvetéseire megismételte, hogy fokozott ellenőrzés van érvényben és bűnmegelőzési céllal lett igazoltatva, amit a panaszos végül tudomásul vett.

A panaszos elkérte a r. törzsőrmester és társa jelvéyszámát, majd érdeklődött, hogy hol tudja benyújtani panaszát. A r. törzsőrmester közölte vele, hogy panaszát az intézkedés napjától számított 20 napon belül az intézkedés helye szerinti rendőrkapitányságon, valamint a Testületnél teheti meg.

A panaszos személyi igazolványát csak többszöri felszólításra adta át, és mindvégig arrogánsan viselkedett. Adatait a körözési információs rendszerben leellenőrizték, abban nem szerepelt. Az intézkedés végén a r. törzsőrmester visszaadta személyazonosító okmányát, majd még egyszer felhívta figyelmét panasztételi jogára és tisztelettudóan elköszönt.

A r. törzsőrmester és társa az intézkedés során a panaszossal magázódott, de ő végig tegeződni próbált, és a környéken közlekedő emberek figyelmét is próbálta felhívni az intézkedésre. A rendőrök viselkedése nyugodt volt, ami a panaszost láthatólag zavarta, ezért hangosabban beszélt a rendőrökkel. A r. törzsőrmester járőrtársával mindvégig kimérten és határozottan kommunikált a panaszossal, borszínére vonatkozó utalást az intézkedés folyamán nem tettek.

3) B. G. r. őrmester 2013. augusztus 25-én kelt jelentésében a következőket közölte. A r. őrmester 2013. július 27-én 08 óra 00 perctől 14 óra 00 percig posztos járőrszolgálatot látott el szolgálati bevetési egyenruhában és szolgálati jelvényét viselve (05490) a B. városi kerületi

rendőrkapitányság illetékességi területén, J. 45 hívónévvel, a K. rendőrség IV/1. alo. állományából.

Szolgálatának ellátása során 12 óra 00 perckor járőrvezetője, S. Cs. r. törzsőrmester személyazonosságának igazolására szólította fel a panaszost, ugyanis közeledtükre viselkedése idegessé vált.

Az intézkedést a r. törzsőrmester napszaknak megfelelő köszönéssel, tiszteletadással, nevének, rendfokozatának, szolgálati helyének és jelvéyszámának közlésével kezdte meg. A r. törzsőrmester tájékoztatta a panaszost a fokozott ellenőrzés tényéről, és arról, hogy az intézkedésre a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési céllal kerül sor.

Erre a panaszos tegeződve közölte, hogy biztosan azért igazoltatják, „mert barna a bőre és cigány”, amire válaszul a r. őrmester ismételte meg a fokozott ellenőrzésre vonatkozó tájékoztatót. Ezek után a panaszos közölte, hogy aznap már sokadszorra vonták ellenőrzés alá, és nagyon furcsállja, hogy egyfolytában őt szűrik ki a rendőrök. A panaszos egyúttal arra is utalt, hogy ebből „elege van” és panasszal fog élni. Erre a kijelentésére a r. törzsőrmester tudomására hozta, hogy természetesen ehhez joga van, panaszát az intézkedés befejezésétől számított 20 napon belül az intézkedés helye szerinti rendőrkapitányságon és a Testületnél teheti meg.

A panaszos többszöri felszólításra végül átadta személyazonosító igazolványát, és adatait a r. őrmester ellenőrizte le a nyilvántartási rendszerben. A r. őrmester a panaszosnak az igazolványt visszaadta, és közölte vele, hogy az intézkedést befejezte. Az intézkedés végén a panaszos figyelmét a r. őrmester felhívta panasztételi jogára, majd tisztelettudóan elköszönt. Az intézkedés végén a panaszos elkérte mind a r. őrmester, mind járőrtársa jelvéyszámát, melyet lediktáltak neki. Ezt követően a panaszos továbbállt.

A r. őrmester megjegyezni kívánta, hogy ő és társa mindvégig magázódtak a panaszossal, viselkedésük nyugodt, hangnemük az utcai zajnak megfelelően erőteljes és határozott volt. A rendőrök az intézkedés során a panaszos bőrszínére nem tettek megjegyzést. A r. őrmester emlékei szerint a panaszos a rendőröket mindvégig tegezte, viselkedése arrogáns volt, és hangszínét igyekezett úgy megválasztani, hogy a környéken elhaladók figyelmét felkeltse. A r. őrmester véleménye szerint a panaszost szemlátomást zavarta, hogy az utcán elhaladó személyek nem fordítottak nagy figyelmet az intézkedésre, és viselkedésével nem tudta megzavarni annyira, hogy azt ne lehessen véghezvinni.

4) T. G. r. zászlós 2012. október 8-án kelt jelentése szerint a jelentés keltének napján, szolgálata ellátása során 21 óra 55 perckor a B. városi N. és V. utca sarkán igazoltatta a panaszost. A panaszos sérelmezte az igazoltatás tényét, és közölte, hogy felírja a r. zászlós jelvéyszámát. Ezt követően a r. zászlós tájékoztatta a panaszost arról, hogy fokozott ellenőrzés van elrendelve az ország egész területére, és külön B. város érintett kerületére is, és az igazoltatást a közrend, közbiztonság fenntartása indokolja. Ezt követően tájékoztatta a panaszost jogorvoslati lehetőségeiről. Az intézkedést 22 óra 00 perckor fejezte be. A panaszos a körözési rendszerben nem szerepelt.

5) A K. Rendőrség a Testülethez eljuttatta az országos rendőrfőkapitány 2013. április 1-jén kelt átiratát a Magyarország teljes közigazgatási területére elrendelt fokozott ellenőrzésről. Az

átirat szerint a fokozott ellenőrzés 2013. április 1-jén 0 óra 00 perctől a szükséges ideig, de legkésőbb 2013. július 31-én 24 óra 00 percig tart.

Az átirat indokolása szerint a döntés célja:

- az illegális migrációval összefüggő jogsértések kezelésével kapcsolatos rendőri feladatok végrehajtására kiadott 21/2008. (OT 11.) ORFK utasításra, az Európai Unióba irányuló illegális migráció útvonalainak rendszeres, visszatérő ellenőrzésének biztosítására és az illegális migráció elleni szűrőháló működtetésére,

- a lakosság szubjektív biztonságérzetét – a települési, illetve kistérségi szinten mutatkozó igényekre figyelemmel – leginkább javító, a prevenciót előtérbe helyező rendőri intézkedések megtételére kiadott intézkedési tervben meghatározottakra, a települések közbiztonságának megszilárdítására, valamint a közterületen elkövetett bűncselekmények és szabálysértések visszaszorítására,

- a kerékpárosok és a gyalogosok közlekedésbiztonságának javítására, az általuk okozott, illetve érintettségükkel bekövetkezett közúti közlekedési balesetek számának csökkentésére, valamint a kerékpárosokra és gyalogosokra vonatkozó szabályok betartására, illetve a passzív biztonsági eszközök előírás szerinti használatára és az ittas vagy bódult állapotban közlekedő gépjárművezetők kiszűrésére szükségessé vált rendőri ellenőrzések fokozása.

B) Az ORFK Ellenőrzési Szolgálat Központi Panaszirodája 2013. szeptember 26-án újabb iratsomagot továbbított a Testület részére.

A K. Rendőrség parancsnokának 2013. szeptember 16-án kelt átirata szerint a K. Rendőrség személyi állományába tartozó rendőrök a panaszos születési dátumát 84 esetben kérték le az SDS prió rendszerben 2012. szeptember 1-je és 2013. július 28-a közötti időszakban. A megjelölt születési dátumot az adott időintervallumban a „Rádióforgalmi adatközlő lapok” adatai alapján a K. Rendőrség rádióállomásán a Hungária tagállomáson keresztül nem kérték le. A rendelkező adatokból nem állapítható meg, hogy a 84 esetből konkrétan a panaszoshoz hány lekérés köthető.

Az átírához csatoltan a Testülethez az SDS lekérdezések kivonata is megérkezett.

C) 2014. április 18-án a K. Rendőrség továbbította a Testület részére B. rendőrfőkapitányának 2013. szeptember 3-án kelt átiratát, melyben a rendőrfőkapitány a K. Rendőrség parancsnokához azzal terjesztette fel a panaszos beadványát, hogy a rendelkezésre álló adatok szerint a sérelmezett rendőri intézkedést a K. Rendőrség beosztottjai fogatosították.

Az átirat mellékleteként a Testülethez érkezett a K. Rendőrség parancsnokának 2013. szeptember 16-án kelt végzése, amelyben a panaszos által a 2013. július 27-én fogatosított rendőri intézkedés miatt 2013. szeptember 10-én megindult panaszjárást felfüggesztette.

A végzés indokolása szerint a panaszos 2013. július 27-én élt panasszal B. város kerületi rendőrkapitányságán, majd 2013. augusztus 1-jén a Testület panaszirodáján is előadta sérelmeit. Tekintettel arra, hogy a panaszos a Testület munkatársainak felhívására úgy

nyilatkozott, hogy a Testület eljárását részesíti előnyben, a Testület a panaszos kérésére és az Rtv. 93. §-ának (3)-(4) bekezdései alapján úgy döntött, hogy a panaszeljárást átveszi, ezért a K. Rendőrség parancsnoka a rendőrségi panaszeljárást felfüggesztette.

III.

A Testületnek elsőként a panasz előterjesztésére rendelkezésre álló határidő fényében azt kellett értékelnie, hogy a panaszos által előadott sérelmek közül melyekre nézve folytathatja le vizsgálatát.

2013. augusztus 1-jén a panaszos egy 2013. július 27-én történt igazoltatást sérelmezett, hozzátéve, hogy őt a B. városi B. téren „folyamatosan” igazoltatják – tehát egyúttal egy – elmondása szerint évek óta tartó – megszakítás nélkül folyó jogsértésről is beszámolt.

Az Rtv. – az intézkedés idején hatályos – 93. §-ának (1) bekezdése szerint a Testülethez a panaszt az intézkedéstől, ha pedig a panasz előterjesztője az őt ért jogsérelemről később szerzett tudomást, ettől az időponttól számított 20 napon belül lehet előterjeszteni.

Az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdése szerint: „Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről”. A Testület töretlen gyakorlata szerint a törvényben írt, „e törvényben rögzített panasz lehetősége” jogszabályi fordulat azt a kötelezettséget rója az intézkedő rendőrré, hogy az intézkedést követően az Rtv. szerinti panasz lehetőségéről teljes körben – tehát a rendőrségi és a Testület előtti panasz eljárás lehetőségére egyaránt utalva, valamint a határidőkre is kiterjedően – adjon az intézkedés alá vont állampolgárnak tájékoztatást.

A 2013. július 27-én foganatosított igazoltatással kapcsolatban aggálytalanul megállapítható, hogy a panaszos az Rtv. 93. §-ának (1) bekezdése értelmében rendelkezésére álló, 20 napos határidőn belül terjesztette elő panaszát. Mivel azonban a panaszos egy évek óta tartó, folyamatos igazoltatási sorozatot sérelmez, a Testületnek vizsgálnia kellett, mi az a konkrét időtartam, amelyen belül a panaszossal szemben foganatosított intézkedésekkel foglalkozhat. Figyelembe véve, hogy a korábbi igazoltatásokkal kapcsolatban nem állt rendelkezésre kétséget kizáró bizonyíték arról, hogy a panaszost kioktatták-e a panasztétel lehetőségéről és az irányadó határidőkről, a Testület a bizonyítás nehézségeit nem értékelte a panaszos hátrányára, hiszen amennyiben a panaszosnak a rendőrség mulasztása miatt nem volt tudomása a Testület létezéséről, méltánytalan lett volna csupán a 2013. augusztus 1-jét (a panasz megtételének napját) 20 nappal megelőző időtartamon belüli igazoltatásokat vizsgálni.

A Testület felhívja a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL tv. (a továbbiakban: Ket.) 66. §-ának (4) bekezdését, mely kimondja, hogy az igazolási kérelmet a mulasztásról való tudomásszerzést vagy az akadály megszűnését követő nyolc napon belül, de legkésőbb az elmulasztott határnaptól vagy az elmulasztott határidő utolsó napjától számított hat hónapon belül lehet előterjeszteni.

Noha a Ket. hatálya a Testületre nem terjed ki – mivel a Testület eljárása nem közigazgatási hatósági eljárás – az Rtv. illetve egyéb alkalmazható jogszabályi rendelkezés hiányában a Testület analógiával élve a 66. § (4) bekezdését használta a vizsgált időtartam

meghatározásához, így a 2013. augusztus 1-jét megelőző 6 hónapon belül, tehát 2013. február 1-jétől vizsgálta a panaszossal szemben foganatosított igazoltatásokat. A Testületet ezen álláspontjának kialakításában segítette, hogy az Rtv. 93/B. §-ának (1) bekezdése értelmében az intézkedést foganatosító szerv vezetője a panaszt közigazgatási hatósági eljárásban bírálja el, tehát a rendőrségi panaszeljárásra a felhívott rendelkezés vonatkozik.

IV.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) II. cikkében rögzített emberi méltósághoz való jogát, VI. cikkében foglalt személyes adatok védelméhez fűződő jogát, valamint XXIV. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes és részrehajlásmentes eljáráshoz fűződő jogát – az alábbiak szerint.

1) A Testület a panaszos 2013. július 27-én foganatosított igazoltatásával kapcsolatban a következő megállapításokat teszi.

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet, vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.

Az Rtv. 29. §-ának (1) a) pontja szerint a rendőr feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

Az Rtv. 30. §-ának (1) rendelkezik a fokozott ellenőrzésről, amely szerint a rendőrség a bűncselekmény elkövetőjének elfogása és előállítása, vagy a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény vagy esemény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott nyilvános helyen vagy a közterület kijelölt részén az oda belépőket vagy az ott tartózkodókat igazoltathatja.

A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 26. §-ának (1) bekezdése meghatározza a fokozott ellenőrzés fogalmát: „összehangolt és koncentrált rendőri szolgálati tevékenység, amelynek során a rendőrhatóság illetékességi területét vagy annak egy részét lezárják, és az ott tartózkodókat igazoltatják”.

Az igazoltatás indokával kapcsolatban az intézkedő rendőrök jelentéseikben rögzítették, hogy a panaszos a rendőrök közeledésére idegesen kezdett viselkedni, ezért vonták intézkedés alá. S. Cs. r. törzsőrmester elmondása szerint az intézkedés kezdetén elhangzott, hogy az igazoltatásra bűnmegelőzési céllal kerül sor, a közrend védelme érdekében. A r. törzsőrmester a panaszost arról is tájékoztatta, hogy az ország egész területére fokozott ellenőrzés van elrendelve. Járőrtársa, B. G. r. őrmester jelentésében a fentieket megerősítve úgy fogalmaz, hogy járőrvezetője a panaszost személyazonosságának igazolására szólította fel, ugyanis közeledtükre viselkedése idegessé vált.

Jelen ügyben a hivatkozott fokozott ellenőrzés céljaként három ügycsoportot jelölt meg az országos rendőrfőkapitány: a) az illegális migrációval összefüggő jogsértések kezelése, b) a kerékpárosok és a gyalogosok közlekedésbiztonságának javítására, az általuk okozott, illetve érintettségükkel bekövetkezett közúti közlekedési balesetek számának csökkentésére, ittas vezetők kiszűrése, és c) a lakosság szubjektív biztonságérzetét javító, a prevenciót előtérbe helyező rendőri intézkedések megtétele.

A fokozott ellenőrzéssel kapcsolatban általánosságban a következők rögzítendők. A jogintézmény lényege, hogy azon személyeket, akiket annak keretében igazoltatnak, nem személyes körülményeik, viselkedésük, valamely specifikus gyanúok alapján vonják intézkedés alá, hanem pusztán annál a ténynél fogva, hogy ők egy bizonyos helyen tartózkodnak. Ez egy rendkívül tág felhatalmazás, amely mentesíti az igazoltató rendőröket azon egyedi körülmények mérlegelése alól, amelyeket az Rtv. 29. §-a alapján fogatosított igazoltatások során figyelembe kell venniük.

Nyilvánvaló a jogszabály szövegezéséből, hogy itt *konkrét* bűnelkövetőről és a közbiztonságot veszélyeztető, viszonylag konkrétan meghatározható cselekményről és eseményről kell szónak lennie, hiszen csak ez indokolhatja az intézmény által biztosított széleskörű háttér-felhatalmazást, nevezetesen azt, hogy a fokozott ellenőrzés hatálya alatt a ténylegesen intézkedő rendőröknek már nem kell egyedileg mérlegelniük az intézkedés körülményeit: bárkit igazoltathatnak (illetve igazoltatniuk kell), aki az adott helyen tartózkodik, függetlenül attól, hogy személyes magatartásával okot ad-e erre. Ezt az értelmezést tükrözi a Szolgálati Szabályzat is, amely elvileg a rendőrhatalom illetékességi területének lezárt részén tartózkodó valamennyi személy igazoltatását előírja, amire nyilván csak kellően körülhatárolt terület, illetve az igazoltatást szükségessé tevő kellően konkrét egyéb jellemző esetén lenne lehetőség.

A Testület álláspontja szerint a panaszügy tárgyát képező esetben a panaszos igazoltatásának indokát valójában nem a fokozott ellenőrzés képezte. A panaszost nem azért vonták intézkedés alá, mert ő a B. téren tartózkodott, és személyében a rendőrök nem egy konkrét bűnelkövetőt véltek felismerni, illetve vele szemben nem merült fel semmilyen, a közbiztonságot veszélyeztető, *konkrétan* meghatározható cselekmény gyanúja. Az intézkedő rendőrök, ahogyan azt jelentéseikben is rögzítik, a panaszoshoz azért mentek oda, mert amikor a panaszos észlelte őket, zavartan kezdett viselkedni, és ebből általánosságban arra lehetett következtetni, hogy ő *valamilyen, konkrétan meg nem határozott* cselekményével veszélyt jelenthet a közbiztonságra.

Ennek alapján a Testület arra a következtetésre jutott, hogy a panaszos igazoltatásában az ország egész területére elrendelt fokozott ellenőrzésnek nem volt szerepe, és őt zavart viselkedése miatt valójában az Rtv. 29. §-ának (1) a) pontjában rögzített, bűnmegelőzési indok alapján igazoltatták.

A Testület álláspontja szerint, az intézkedő rendőr – amennyiben egy állampolgár közeledésére zavartan reagál – alappal feltételezheti, hogy az állampolgár esetleg körözés alatt áll, ilyen esetben pedig az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése szerinti intézkedési kötelezettsége alapján az általa észlelt, közbiztonságot veszélyeztető körülményt ellenőriznie kell. Ez az ellenőrzés az igazoltatással valósítható meg oly módon, hogy az az intézkedés alá vont személy alapvető jogait a lehető legkisebb mértékben korlátozza. Jelen helyzet nehézségét az adja, hogy a panaszost állítása szerint folyamatosan igazoltatják, aznap pedig

erre többször is sor került – ebben az esetben kézenfekvő és érthető, hogy a panaszos kifejezetten ezért reagált idegesen a rendőrök közeledésére. Mivel azonban a panaszos szerint őt mindig más rendőrök igazoltatják, és a panaszosra a rendőrök szintén nem emlékeztek, a rendőrök a panaszos viselkedését nyilvánvalóan nem tulajdoníthatták a fenti körülménynek.

A Testület álláspontja szerint az Rtv. 29. §-ának (1) a) pontja a panaszos igazoltatására megfelelő jogalappal szolgált, ezért úgy foglalt állást, hogy az igazoltatás a panaszos személyes adatainak védelméhez fűződő alapvető jogát nem sértette.

2) Beadványában a panaszos rögzítette, hogy az intézkedés kezdetén nem köszöntek, és nem közölték vezetéknevüket, valamint azonosító számukat. A szolgálati igazolvány bemutatását a rendőrök szintén mellőzték, az intézkedés tényét csak azután közölték a panaszossal, hogy ő arra külön rákérdezett. A rendőrök nevüket az intézkedés végén sem említették.

Az Rtv. 20. §-ának (1) a) pontja szerint a rendőrt az intézkedés során az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye, vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja.

Ugyanezen szakasz (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni, a (3) bekezdés szerint pedig a rendőr köteles – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – intézkedése megkezdése előtt szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét felmutatni.

Figyelemmel arra, hogy a járőrök az intézkedés során egyenruhát viseltek, őket az egyenruhájuk és azon elhelyezett azonosító jelvényük igazolta. Ebben az esetben az intézkedő rendőr az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdésében foglaltak közzétételével tehet eleget tájékoztatási kötelezettségének. A szolgálati igazolvány bemutatása csak abban az esetben szükséges, ha a rendőr nem visel egyenruhát – az intézkedés alkalmával tehát ez nem volt indokolt.

A rendőri jelentések a panaszos által előadottakat a szolgálati igazolvány bemutatásán kívül határozottan cáfolják. S. Cs. r. törzsőrmeester elmondása szerint az intézkedést napszaknak megfelelő köszönéssel, tiszteletadással, nevének, rendfokozatának közzétételével kezdte meg, majd jelvénytábláját és szolgálati helyét is közölte, illetve azt is kijelentette, hogy az igazoltatásra bűnmegelőzési céllal kerül sor, a közrend védelme miatt. B. G. r. őrmester a járőrvezetője által előadottakat megerősítette.

A jelentések szerint az intézkedés ténye és célja is elhangzott, amely tartalmazta a közrend védelmére és a bűnmegelőzési célra történő hivatkozást, tehát a fokozott ellenőrzésre való hivatkozás mellett az Rtv. 29. §-ának (1) a) pontjára utaló tájékoztatás is megtörtént.

Mivel a rendőrök és a panaszos előadása egymásnak teljes mértékig ellent mondott a szolgálati fellépés szabályainak betartásával kapcsolatban, a Testület egyéb, alkalmas bizonyíték hiányában nem tisztázhatta, pontosan mit közöltek a rendőrök a panaszossal.

A Testület nem juthatott más következtetésre, mint hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem megállapítható.

3) A panaszos szerint őt az intézkedés során nem világosították fel jogorvoslati lehetőségeit illetően, illetve arról sem kapott tájékoztatást, hogy meddig tud benyújtani panaszt, mi a határidő.

Az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az Rtv. szerinti panasz lehetőségéről és az előterjesztésre nyitva álló határidőről.

Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése szerint az, akinek a IV-V. Fejezetben - a 46/A-46/C. § kivételével -, valamint a VI. Fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alapvető jogát sértette, választása szerint

- a) panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez vagy
 - b) kérheti, hogy - amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá - panaszát a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kilitétől függően
 - ba) az országos rendőrfőkapitány,
 - bb) a belső bűnmegelőzési és büntelérítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója vagy
 - bc) a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója
- bírálja el.

Az Rtv. 93. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy a Testülethez a panaszt az intézkedéstől, ha pedig a panasz előterjesztője az őt ért jogsérelemlről később szerzett tudomást, ettől az időponttól számított húsz napon belül lehet előterjeszteni.

Az Rtv. 93/B. §-ának (2) bekezdése szerint továbbá az intézkedést foganatosító szervhez a panaszt az intézkedést követő harminc napon belül lehet előterjeszteni.

Az Rtv. fent idézett rendelkezései alapján a panaszost a rendőri intézkedés végén az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése szerinti panasztételi lehetőségeiről kellett volna tájékoztatni, kitérve a Testület előtti eljárásra irányadó 20, illetve a rendőrségi panasz eljárásra vonatkozó 30 naps határidőre.

A rendőrség és a panaszos előadása tehát egymásnak ellent mond abban a tekintetben, hogy kapott-e a panaszos a határidőkre is kiterjedő tájékoztatást jogorvoslati lehetőségeire nézve, ezért a panaszos jogorvoslati jogának sérelme nem volt megállapítható.

A Testület szükségesnek látja megjegyezni, hogy a rendőrök szerint elhangzott, a jelentésekben rögzített tájékoztatás nem volt tökéletesen helytálló, tekintettel arra, hogy az intézkedő rendőri szervnél megindítható panasz eljárásra nem a 20 naps határidő vonatkozik. Ugyanakkor mivel a rendőrök állítása szerint a két határidő közül a szigorúbb kötelezettséget megállapító határidőre nézve a panaszost kiiktatták, és a panaszosnak a rendelkezésre álló iratok szerint mind a rendőrkapitányságon, mind a Testület előtt módja volt panaszát előterjeszteni, a Testület a de minimis (azaz az alapjogsértés megállapításához

szükséges minimális érdeksérelemre vonatkozó) szabály alapján önmagában a tájékoztatás ezen hibája miatt nem látta indokoltnak a panaszos jogorvoslati jogának sérelmét kimondani.

4) A panaszost állítása szerint folyamatosan igazoltatják, melynek háttérében véleménye szerint a bórszíne miatti előítéletek állnak. A Testület itt értékelte továbbá a panaszos arra vonatkozó állítását, hogy őt az intézkedő rendőrök tegezték, és kinevették, amikor közölte az igazoltatás indokára vonatkozó feltételezését.

Az igazoltatások számával kapcsolatban a Testület a következő információkra támaszkodhatott. B. város kerületi rendőrkapitánysága a Testület részére továbbított megkeresését hatáskör hiányában a K. Rendőrséghez tette át, így a Testület kizárólag a K. Rendőrség által foganatosított igazoltatásokkal kapcsolatban vonhatott le következtetéseket. A RobotZsarú Neo rendszer alapján csupán egy esetben, 2012. október 8-án volt kétséget kizárólag igazolható, hogy a panaszost intézkedés alá vonták, tekintettel arra, hogy erről jelentés is készült. A rendelkezésre álló adatok szerint K. Rendőrség személyi állományába tartozó rendőrök a panaszos születési dátumát 84 esetben kérték le az SDS prió rendszerben 2012. szeptember 1-je és 2013. július 27-e között. A vizsgált időszakban, 2013. február 1-je és 2013. július 27-e között 44 lekérés történt. Tekintettel arra, hogy a rendszer kizárólag a születési dátumot rögzíti egyedüli személyazonosító adatként, az iménti adatokból nem vonható le következtetés arra nézve, hogy a megadott napon született, igazoltatás alá vont személyek közül konkrétan a panaszost hány alkalommal igazoltatták.

A rendelkezésre álló rendőrségi iratok szerint a rendőrök a panaszossal magázódtak, de ő végig tegeződni próbált, és a környéken közlekedő emberek figyelmét is próbálta felhívni az intézkedésre. A rendőrök viselkedése nyugodt volt, ami a panaszost láthatólag zavarta, ezért hangosabban beszélt a rendőrökkel. A r. törzsmester járőrtársával mindvégig kimérten és határozottan kommunikált a panaszossal, bórszínére vonatkozó utalást az intézkedés folyamán nem tettek. B. G. r. őrmester azt is rögzítette, hogy a rendőrök nem kiabáltak, de hangnemek az utcai zajnak megfelelően erőteljes és határozott volt.

A Testület vizsgálatának alapját az Rtv. alapelvi szintű rendelkezése [2. § (1) bekezdés] képezte. Ez a rendelkezés ugyan kívül esik az Rtv. 92. § (1) bekezdésében megjelölt, az Rtv. IV., V. és VI. fejezetén, ugyanakkor azokat a Testület az eljárása során minden esetben figyelembe veszi, és értékeli. Az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

A Testület gyakorlata és korábbi megállapításai szerint ez a jogszabályhely olyan kötelezettséget ró a rendőrségre, miszerint az intézkedő rendőröknek a fennálló pozitív, tehát alapjogvédelmi kötelezettségen túl, tartózkodniuk kell minden olyan magatartástól és cselekménytől, mely az Rtv. 15. §-ának összevetésében is – az intézkedéssel szükségesen vagy elkerülhetetlenül együtt járó jogkorlátozás mértékén túl – indokolatlan vagy szükségtelen vagy akár túlzott jogsérelmet okoz az intézkedés alá vont állampolgárok alapvető jogaiban, így különösen emberi méltóságukban.

Az intézkedő rendőröktől – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaitól – minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Az említett rendelkezés alapján a Testület hangsúlyozza, hogy a rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége, ezért minden

körülmények között elvárható a tisztességes, az általa képviselt közfeladat mértékéhez méltó, a másik személy emberi méltóságát mindenkor szem előtt tartó viselkedés és hangnem.

A Testület ezzel kapcsolatban szükségesnek tartja kiemelni a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét, amelynek 1. pontja előírja: a rendőr „önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit (...) indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz (...) megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint „tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

Az Rtv. 13. §-ának (2) bekezdése szerint a rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni. A rendőri fellépés ezen követelmény értelmében az érintettel szemben nem lehet hátrányosabb (vagy előnyösebb) pusztán azért, mert személye – bármely okból – a rendőr számára ellenszenves (vagy rokonszenves).

A Testület jelen állásfoglalása IV. részének 1) pontja alatt már megállapította, hogy a panaszos 2013. július 27-ei igazoltatásának jogalapja megfelelő volt, melyből az is következik, hogy az igazoltatás a panaszos viselkedésével és nem bórszínével állt összefüggésben. Önmagában ebből az egy igazoltatásból azonban a Testület álláspontja szerint nem lehet következtetéseket levonni arra nézve, hogy a megelőző fél évben foganatosított igazoltatásokra milyen okból került sor, az pedig a nyilvántartások hiányossága miatt szintén nem volt feltárható, hogy ilyen igazoltatások hány alkalommal érintették a panaszost. A rendőrök a panaszos egyéb, megalázó bánásmódra vonatkozó utalásait egyértelműen cáfolták, így a Testületnek a tényállás felderítéséhez mindössze a panaszos és a rendőrök egymásnak ellenmondó állításai álltak rendelkezésére.

Az ismertetett tényállítások között meghúzódo ellentét feloldhatatlansága miatt a Testület úgy foglalt állást, hogy az a rendőri magatartás és bánásmód emberi méltóságot sértő volta, valamint a részrehajlás Rtv. 13. §-ában foglalt tilalmának megsértése, és ezáltal a panaszos tisztességes eljárásához való jogának sérelme, nem megállapítható.

V.

A Testület a panaszos igazoltatását jogszerűnek találta, ezért kimondta, hogy az igazoltatás a panaszos személyes adatainak védelméhez fűződő alapvető jogát nem sértette. A szolgálati fellépés szabályainak betartásával összefüggésben a panaszos tisztességes eljárásához való jogának sérelme nem volt megállapítható. A jogorvoslati jog sérelme a tájékoztatás tartalmával kapcsolatban szintén nem volt megállapítható. Mivel a rendelkezésre álló adatok alapján nem volt tisztázható, hogy a panaszost pontosan hány alkalommal igazoltatták, és alkalmas bizonyíték hiányában azt sem lehetett feltárni, hogy a konkrét esetben milyen indokkal igazoltatták, és megalázták-e a rendőrök viselkedésükkel, az emberi méltósághoz való jog sérelme, valamint a részrehajlás Rtv. 13. §-ában foglalt tilalmának megsértése és ezáltal a panaszos tisztességes eljárásához való jogának sérelme sem volt megállapítható.

A Testület a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a panaszt az Rtv. 93. §. /2/ bekezdése alapján az intézkedést foganatosító szervek vezetőihez áttette.

Budapest, 2014. május 15.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
előadó testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET